

Nationalt Center for
Forebyggelse af Ekstremisme

Nye tendenser inden for ekstremisme online

*En pixi af 'Kortlægning af viden
om forebyggelse af ekstremisme
online blandt børn og unge'*

Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme

© 2020 Nationalt Center for
Forebyggelse af Ekstremisme

Tlf. 72 14 27 00
E-mail: ekstremisme@siri.dk
www.stopekstremisme.dk

Oktober 2020

Alle rettigheder tilhører Nationalt
Center for Forebyggelse af Ekstremisme.

Udgivelsen kan frit hentes på www.stopekstremisme.dk

Nationalt Center for Forebyggelse af
Ekstremismes udgivelser kan frit citeres
med tydelig kildeangivelse.

Forord

Internettet og de sociale medier har skabt en ny social virkelighed, hvor brugere kan interagere med hinanden og potentielt set skabe nye former for fællesskaber og dele viden af hidtil uset omfang. Men internettet er også blevet en arena, hvor ekstremistiske grupper og individer har adgang til at dele hadefuldt eller polariserende indhold og komme i kontakt med børn og unge, der kan risikere at blive draget og/eller manipuleret til at dele eksempelvis racistiske udsagn vendt mod en bestemt gruppe eller videoer med voldsomt indhold.

Børn og unge risikerer i dag hyppigere i deres online liv at støde på indhold eller ideologiske holdninger, som kan karakteriseres

som ekstremistisk. Det kan være ubehagelige konspirationsteorier eller pranks, der dukker op på spilleplatforme, og som formidler dehumaniserende opfattelser af andre. Og endelig er det blevet nemmere for børn og unge selv at opsøge de sociale medier og platforme med ekstremistisk materiale, fx på 4Chan, lukkede Discord-kanaler eller hadgrupper på Facebook, hvor de selv kan bidrage til at poste hadefuldt indhold.

Nye fænomener som ekkokamre, trolling, grooming, misinformation og fake news er kommet på dagsordenen og forskningen er i stigende grad blevet opmærksom på de mekanismer, der fører til polarisering og ekstremistisk adfærd i online fora.

Baggrund for desk research

Professionshøjskolen Absalon har i partnerskab med UCL Erhvervsakademi på opdrag fra Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme (herefter centeret) iværksat en desk research af den aktuelt bedste viden om forebyggelse af ekstremisme online blandt børn og unge.

Denne pixiudgave giver en introduktion til de nye tendenser indenfor ekstremisme online, som har været gennemgående i den udvalgte og inddragne litteratur i desk researchen.

Der er udarbejdet to tilsvarende pixiudgaver, hvor den ene har fokus på viden om forebyggelse af ekstremisme online på samfunds-, gruppe-, individ og skoleniveau, og den anden har fokus på de fænomener, der er relateret til ekstremisme online.

For at få det fulde udbytte af den indsamlede viden anbefales det at læse den fulde version af desk researchen.

FORMÅLET med denne desk research er at afdække og identificere eksisterende viden om ekstremisme online med fokus på forebyggelse for at få et bredt overblik over, hvad der tidligere er blevet arbejdet med nationalt og internationalt, samt hvordan væsentlige fænomener er defineret og forstået.

Den primære målgruppe for desk researchen er fagprofessionelle i kommunerne og andre steder med børn- og ungekontakt fx SSP-medarbejdere, mentorer, klubmedarbejdere, pædagoger med videre.

I denne pixiudgave fremhæves tre nye tendenser inden for ekstremisme online, som også forskningsmæssigt er begyndt at tiltrække sig stigende opmærksomhed:

- Incels-bevægelse.
- Antisemitisme
- Gamer-kulturen

Ud fra et dansk forebyggelsesperspektiv er der foretaget en række valg i forhold til fokus og afgrænsning af desk researchen. Der er derfor ikke tale om, at viden om forebyggelse af ekstremisme online blandt børn og unge er fuldt afdækket. I stedet er desk researchen et udtryk for den viden, der er mest relevant at afsøge set ud fra et dansk forebyggelsesperspektiv.

Selve desk researchen har fulgt almen praksis for systematiske litteraturstudier, hvilket betyder, at litteratursøgningen er foretaget indenfor et afgrænset område i relation til både emne, tid og sted.

I alt er 611 publikationer gennemgået i den brede screening. Heraf er 39 publikationer udvalgt som basis for at udarbejde rapporten, og yderligere 13 dokumenter er udvalgt i forhold til kapitlet om IT-tilgange til forebyggelse.

God læselyst!

Indhold

Incels-bevægelsen	6
Antisemitisme	8
Gamificering og gamer-kultur	9
Hvor kan jeg læse mere?	11

Incels-bevægelsen

Incels, som er et akronym for 'involuntary celibate' (ufrivillig cølibat) er en betegnelse for ekstremistiske mandlige online-subkulturer, med rod i data-nørd kulturen, hvor omdrejningspunktet er et ekstremistisk had til kvinder og undertiden minoritetsgrupper. Diskussionerne i Incels-fora, bl.a. på sociale medier som Reddit eller 4Chan eller hjemmesiden Incels.co, handler ofte om, hvordan personer føler sig uretfærdigt behandlet af samfundet generelt, og kvinder i særdeleshed, som omtales med nedsættende betegnelser og i et internt slang-format, eksempelvis Stacy (flot kvinde) og Becky (gennemsnitlig kvinde) (Mogensen & Rand 2019: 18).

En selvhadende bevægelse

Incels er udtryk for en selvhadende bevægelse, hvis medlemmer lider under en umoden seksualitet og manglende identitetsmæssig udvikling, som de kanalisere over i et kvindehad og en dyrkelse af en barnlig afføringsfikseret seksuel interesse. Som eksempel nævnes de hyppige indlæg om tarme og afføring i Incel-fora, som rummer en blanding af både sadistiske og masochistiske elementer i deres beskrivelser af hvordan kvinder væmmes fysisk ved Incel-mænd, men bliver seksuelt ophidset af at lugte til 'Chad'-mænds (dvs. attraktive, seksuelt aktive) prutter (Krüger 2019)

Incels-kult-personer, der står bag en række mord i USA og Canada, bliver i memes og i merchandise glorificeret som martyrer for bevægelsen, lige såvel som deling af billeder af kvinder indsmurt i afføring fungerer som

fælles referencepunkt.

Racisme og kvindehad kan gradvist antage en ekstremistisk form

Karakteristisk for disse subkulturer er en udvikling, hvor medlemmerne til at begynde med udtrykker sig med en ironisk og legende distance, hvorefter racismen og kvindehadet gradvist antager en mere ekstremistisk form, således at sprogbrug og handlingsparathed til sidst kan falde sammen (Krüger 2019)

Den politiske grooming-proces, der typisk har foregået blandt Incels på blandt andet 4chan har således handlet om at kunne overgå hinanden i at dele frastødende og ekstremt grænseoverskridende billeder ofte med referencer til afføring, analfiksering og skænding af kvinder.

4CHAN er et internetforum eller socialt medie, hvor brugere anonymt kan poste og dele tekst og billeder. På 4Chan findes der mange grupper eller såkaldte subfora, hvoraf en del er nørdede, subkulturelle fællesskaber.

En del grupper er også hjemsted for grænseoverskridende materiale og racistiske og kvindefjendske holdninger, ofte iblandet had til jøder, som deles massivt blandt brugerne.

Billedernes funktion er at tjene som indvielsesritual, idet de signalerer et tilhørsforhold til gruppen, og samtidig fungerer som en test af udefrakommende. Ekskrementerne bliver et våben til at holde udefrakommende på afstand. Også her er der et element af gruppeaccept og pres gennem overskridelseshandlinger på spil.

Et virtuelt fællesskab af ligesindede

Incels udgør en subkultur, der, grundet deres ekstreme holdninger, er ”i meget høj risiko for at blive radikaliseret”, om end langt fra alle, der i en eller anden forstand associerer sig med fænomenet og dyrker det online er voldsparate (Mogensen & Rand 2019)

Incels er et eksempel på ekstremisme online, idet der er tale om et virtuelt fællesskab af ligesindede, som dyrker en fælles identitet centreret omkring et had til kvinder og minoriteter, og kan betragtes som en ekstremistisk og voldsparat gruppering.

Incels' følelse af at være ekskluderede, misforståede og uretfærdigt behandlet har på sin vis en berettigelse og bør opfattes som et udtryk for, at nogle bestemte grupper, der har nemt ved at blive ekskluderet af det etablerede samfund, kan have en trang til at danne subkulturer, hvor man gensidigt kan bekræfte hinanden i, at det ikke er deres skyld. Måden, hvorpå Incels udtrykker deres frustration er imidlertid ikke legitim, men tværtimod ekstremistisk og potentiel voldelig (Mogensen & Rand, 2019 og Krüger, 2019).

Den inddragede forskningslitteraturen kommer ikke nærmere ind på fænomenets omfang i Danmark og de nordiske lande, men i USA er Incels kommet højt op på den sikkerhedspolitiske dagsorden, idet flere gerningsmænd til overfald og mord på kvindelige collestuderende har vist sig at være tæt knyttet til bevægelsen og ideologien bag Incels.

Antisemitisme

Antisemitismen er blusset op igen. Ikke bare som fysiske aktioner i form af eksempelvis skænding af jødiske gravpladser på årsdagen for krystalnatten eller dødstrusler mod jøder og trusler om angreb på jødiske institutioner. Også på forskellige sociale medier og platforme forekommer der tydelige antisemitiske udsagn (Bjørge (red.) 2018). Særligt i nynazistiske kredse såsom Den Nordiske Modstandsbevægelse (NMR) og i forskellige diskussionsstråde dyrkes påstande og narrativer om jøder, som afspejler klassisk antisemitisme.

Konspirative forestillinger om en verdensomspændende jødisk sammensværgelse

Et centralt element i antisemitismen, som adskiller den fra mere generelt fremmedhad, er dels en grov karikering og stereotypisering af jøder, dels konspirative forestillinger om en verdensomspændende jødisk sammensværgelse - ligeledes med rod i nationalsocialistisk ideologi (Bjørge (red.) 2018).

Sammensværgelsesteorien siger i korte træk, at alle jøder siden tidernes morgen har arbejdet for at ødelægge den kristne civilisation og oprette et jødisk verdensherredømme.

Antisemitismen er dog ikke begrænset til nynazistiske kredse. Det er også en del af tankegodset i ekstremistisk islamisme samt i venstreekstremisme, hvor hadet dog mere giver sig udslag i at alle jøder identificeres med staten Israels politik og hvad der opfattes som dens ekspanderende og undertrykkende rolle i Mellemøsten, og på den baggrund udsættes jøder for angreb.

På mange højreekstremistiske fora optræder et tvetydigt forhold til jøder og antisemitisme. Islamofobe, højreradikale fora er i udgangspunktet og som oftest Israel-venlige, men forestillingen om, at jøderne står bag den muslimske indvandring til Europa dukker op stadig hyppigere (Bjørge (red.) 2018).

Normalisering af ekstremistiske og hadefulde narrativer

I en undersøgelse, som bygger på kvalitative analyser af en række højreekstremistiske hjemmesider, Facebook-sider, Youtube- og Twitterkonti, er forskerne to gange stødt på konspirationsteorier om, at Mossad, den israelske efterretningstjeneste, stod bag angrebene i Oslo og på Utøya den 22. juli 2012. Ifølge teorien var Anders Breivik blot brugt som 'false flag', dvs. en syndebug, der skulle skjule, at massakren var planlagt som en hævnaktion efter Norge havde anerkendt Palæstina som stat.

Konspirationsteoriene og narrativerne er eksempler på, hvordan antisemitiske konspirationsteorier trives i bedste velgående på ekstremistiske fora, hvor de ved hjælp af memes, opslag og i kommentarspor bliver båret frem og medvirker til en normalisering af ekstremistiske og hadefulde narrativer.

Grænserne for hvad der er acceptabelt at ytre offentligt om muslimer og Islam rykket sig betydeligt i løbet af de sidste 10-15 år, blandt andet på grund af det yderste højres massive tilstedeværelse på sociale medier og diverse platforme (Bjørge (red.) 2018)

Gamificering og gamer-kultur

Gamificering er et eksempel på en online kultur blandt unge, som forandrer sig hastigt. Den tiltrækker sig interesse i ekstremismeforskningen i takt med, at eksempelvis dehumaniseringstendenser, misinformation og trolling-fænomener rykker ind på de platforme samt på de spiltjenester, hvor de unge færdes, og fordi alderen hos de, der er i risiko for at blive påvirket, gradvist bliver lavere.

Der mangler forskningsmæssig viden om, hvordan bloggere, YouTubere og influencere bliver flettet ind i eller selv bidrager til problemerne, og ligeledes mangler der systematisk viden om, hvordan børn og unge, der er en del af gamer-kulturen, påvirkes af ekstremistisk indhold.

EN AVATAR er en figur eller person i et computerspil eller i cyberspace, hvorimod et skin er en form for virtuel camouflage, som gamere bruger til at få eksempelvis våben til at se sejere ud. Blandt gamere er der prestige i at have bestemte skins, og skins kan have en høj værdi eller en særlig betydning inden for et online fællesskab.

Unge dyrker idolisering af terrorister

Idoliseringen af terrorister som Anders Breivik eller nazigeneraler fra Anden Verdenskrig fungerer som tillokkende identificeringskilder for nogle unge, der dyrker en politisk modkultur og skaber et fællesskab omkring det at være imod samfundets og forældrenes 'korrekte' holdninger. Dette kommer til udtryk i brugen af bestemte skins, brugernavne eller avatars, som signalerer beundring for nazisoldater, bestemte våbentyper eller personer, som man kan optræde som i spillet (Turner-Graham 2014).

Ekstremistisk indhold og misinformation flourer på spilplatforme

Den populære gaming-tjeneste Discord, der muliggør kommunikation mellem spillere og holdkammerater under spillet, bliver også brugt til at oprette grupper eller kanaler, hvor der især foregår udveksling af højreekstremistiske synspunkter. Flere danske spilnetværk er organiseret gennem Discord, og på den danske Discordkanal bliver raceteorier samt konspirationsteorier om den såkaldte befolkningsudskiftning, som flourer i højreekstremistiske grupper, øjensynligt også diskuteret (Mogensen & Rand 2019).

Selvom Discord primært er en tjeneste til gamere, er den et godt eksempel på, hvordan ekstremistisk indhold og misinformation flourer på de tjenester og spilplatforme, hvor de unge færdes – selvom Discord aktivt forsøger

at forbyde og lukke ned for ekstremistiske grupper og grænseoverskridende indhold.

Ekstremistisk indhold og misinformation flourer på spilplatforme

Den populære gaming-tjeneste Discord, der muliggør kommunikation mellem spillere og holdkammerater under spillet, bliver også brugt til at oprette grupper eller kanaler, hvor der især foregår udveksling af højreekstremistiske synspunkter. Flere danske spilnetværk er organiseret gennem Discord, og på den

danske Discordkanal bliver raceteorier samt konspirationsteorier om den såkaldte befolkningsudskiftning, som flourer i højreekstremistiske grupper, øjensynligt også diskuteret (Mogensen & Rand 2019).

Selvom Discord primært er en tjeneste til gamere, er den et godt eksempel på, hvordan ekstremistisk indhold og misinformation flourer på de tjenester og spilplatforme, hvor de unge færdes – selvom Discord aktivt forsøger at forbyde og lukke ned for ekstremistiske grupper og grænseoverskridende indhold.

Hvor kan jeg læse mere?

Her kan du læse mere om ekstremisme online:

- **Desk research:** Kortlægning af eksisterende viden om forebyggelse af ekstremisme online blandt børn og unge i en dansk kontekst og en beskrivelse af videnslandskabet på området.
- **Pixiudgaver af desk research:** Desk researchen resumeres yderligere i to pixi-udgaver. Den ene handler om viden om tendenser indenfor ekstremisme og den anden handler om relevante fænomener relateret til ekstremisme online.
- **Videnspublikationer:** Centeret udgiver en række videnspublikationer på www.stopekstremisme.dk/ekstremisme/videnspublikationer. Her kan du læse mere om propaganda, ekstremistiske digitale fællesskaber, konspirationsteorier m.m.

Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme understøtter det forebyggende arbejde blandt kommuner, regioner, kriminalpræventive samarbejder, uddannelsesinstitutioner, boligorganisationer, foreningslivet mv.

Centeret er en del af Styrelsen for International Rekruttering og Integration under Udlændinge- og Integrationsministeriet. Læs mere om Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme på www.stopekstremisme.dk.

